

Atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem

Horizonts 2020 jaunā iniciatīva – MVU instruments ir izveidots, lai palīdzētu maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) realizēt tirgus orientētas, inovatīvas idejas, pārvērst tās tirgus pieprasītos, konkurētspējīgos, peļņu nesošos produktos vai pakalpojumos. MVU instruments ir paredzēts visa veida inovatīviem, uz starptautisko tirgu, izaugsmi un peļņas gūšanu orientētiem maziem un vidējiem uzņēmumiem. Galvenokārt tas ir domāts jau strādājošiem uzņēmumiem, tomēr arī jaundibinātie uzņēmumi (Start-ups, Spin-offs) var piedalīties MVU instruments programmā, ja vien tiem ir ļoti perspektīva, inovatīva, peļņu sološa biznesa ideja. Projekta tematikai ir jāatbilst kādai no Horizonts 2020 tematiskajām tehnoloģiskajām prioritātēm, vai jārisina kādas sabiedrībai nozīmīgas problēmas. Ar aktuālajām tematikām var iepazīties attiecīgā gada darba programmā, kura tiek publicēta Eiropas Komisijas Pētniecības un inovācijas „Dalībnieku portālā”. Iespējamo tematiku loks ir visai plašs, tomēr projektos ir jābūt būtiskam jauninājuma elementam, tiem ir jābūt ar Eiropas pievienoto vērtību, un rezultātiem ir jābūt orientētiem uz Eiropas vai pasaules, nevis vietējo tirgu. MVU instruments galvenokārt ir paredzēts, lai atbalstītu inovācijas aktivitātes, lai gan, ja tas ir nepieciešams un pamatots, projektos var veikt arī kādu pētniecisko darbu. MVU instrumenta projektos tikai mazie un vidējie uzņēmumi var pretendēt uz finansējumu. Ja projektā ir nepieciešams iesaistīt cita tipa institūcijas, piemēram, universitātes, pētnieciskos institūtus, lielos uzņēmumus, nevalstiskās organizācijas u.tml., tad tām projektā ir jāpiedalās kā līgumdarbu izpildītājām. Līgumdarbu izpildītāju piesaiste ir pieļaujama, bet to nepieciešamība ir jāpamato. Projektu var realizēt arī viens MVU, nav

nepieciešams konsorcijs. Vēl vairāk - tiek sagaidīts, ka vairumu projektu realizēs viens uzņēmums. Projektu var realizēt arī konsorcijs, bet tad tā nepieciešamība projekta pieteikumā ir jāpamato. MVU instrumentam ir trīs fāzes. Projekti atbalstam pirmajā un otrajā fāzē tiek izvēlēti projektu konkursos, un tiešā veidā tiek finansēti tikai pirmās un otrās fāzes projekti, bet trešajā fāzē nav tieša publiskā finansējuma. Pirmās fāzes projekti ir paredzēti biznesa idejas dzīvotspējas izvērtēšanai un sagatavošanās darbiem otrās fāzes projektu pieteikumam. Tie var būt koncepcijas pamatošana, tirgus izpēte, riska novērtējums, ja nepieciešams, tad partneru meklēšana otrās fāzes projektam, detalizēta biznesa plāna izstrāde u.tml. Projekta pieteikums pirmās fāzes projektu konkursam ir līdz 10 lpp. garš. Pirmās fāzes atbalstītie projekti saņem fiksētu summu - 50 000 Euro. Pirmās fāzes projekta realizēšanas laikam ir jābūt aptuveni 6 mēneši. Tiek sagaidīts, ka pirmās fāzes projekta rezultāts ir projekta pieteikums otrajai fāzei ar detalizētu biznesa plānu. Tomēr, ja priekšizpēte ir parādījusi, ka biznesa ideja nav dzīvotspējīga, projektu var beigt pēc pirmās fāzes - arī negatīvs rezultāts ir pieņemams. MVU instrumenta otrajā fāzē ir neatkarīgs projektu konkurss, t.i., tajā var piedalīties arī MVU, kuri nav realizējuši pirmās fāzes projektu. Projekta pieteikumā ir jāiekļauj detalizēts biznesa plāns un plānoto darbu apraksts. Otrās fāzes projekti ir paredzēti idejas realizācijai. Darbi var būt lietišķā pētniecība, ja tāda ir nepieciešama, prototipa izstrāde, testēšana, demonstrēšana, pilotiekārtas izstrāde, miniaturizācija, produkta vai pakalpojuma sagatavošana tirgum u.c. darbības. Indikatīvās projekta izmaksas ir 0.5-2.5 miljoni Euro, bet var būt arī citādas, ja tam ir pamatojums. Projekta realizēšanas laiks ir paredzēts 1-2 gadi, bet var būt arī citāds, ja nepieciešamība ir pamatota. Rezultātam ir jābūt komercializēšanai gatavam produktam vai pakalpojumam. Trešajā fāzē nav projektu konkursa, jo tiešā veidā nav arī finansējuma. Trešajā fāzē uzņēmumiem, kuri sekmīgi ir pabeiguši otrās fāzes projektu, tiek atvieglota pieeja citiem finanšu avotiem - riska un privātajam kapitālam, aizdevumu fondiem. Tāpat var tikt izmantoti citi netieši atbalsta mehānismi, piemēram, tīklošanās, publicitāte u.tml. Vienlaicīgi viens un tas pats MVU var piedalīties tikai vienā MVU instrumenta pirmās vai otrās fāzes projektu konkursā vai projekta realizācijā. Piemēram, viens un tas pats uzņēmums nevar vienlaikus realizēt pirmās fāzes projektu, un iesniegt pieteikumu otrās fāzes projektu konkursam, vai arī iesniegt divus projektu pieteikumus - tas ir jādara secīgi, kad iepriekšējā aktivitāte ir pilnībā noslēgusies. Tomēr dalība MVU instrumenta projektu konkursā vai projekta īstenošanā neuzliek nekādus ierobežojumus tam pašam MVU piedalīties citu Horizonts 2020 apakšprogrammu projektu konkursos vai projektos. Projektus īstenojošiem MVU tiek nodrošināta dažāda nepieciešamā biznesa apmācība. Pirmās fāzes projektos - līdz 3 dienām, otrās fāzes projektos - līdz 12 dienām. Apmācība nav paredzēta projektu rakstīšanā vai realizēšanā, bet ar biznesu saistītos jautājumos - marketings, finansējuma piesaiste, intelektuālā īpašuma aizsardzība u.tml. Pirmajā un otrajā fāzē ir nepārtraukti atvērts konkurss (projektu pieteikumus var iesniegt jebkurā brīdī), bet izvērtēšana - periodiska - 4 reizes gadā. Praktiski tas nozīmē, ka katru gadu gan pirmajā, gan otrajā fāzē ir 4 projektu konkursi. Izņēmums ir 2014. gads, kad pirmajā fāzē ir trīs konkursi - 18. jūnijā, 24. septembrī un 17. decembrī, bet otrajā fāzē divi projektu konkursi - 09. oktobrī un 17. decembrī. Tikko kā tiek iesniegts projekta pieteikums, tas tiek nosūtīts vērtēšanai. Tas savukārt nozīmē, ka iesniegtajā projekta

pieteikumā nav iespējams veikt labojumus/papildinājumus. Projektu pieteikumus vērtē neatkarīgie eksperti. Projekta iesniedzējs var norādīt līdz 3 personām, kuras viņš nevēlas, lai tie būtu viņa projekta pieteikuma vērtētāji. Gan pirmās, gan otrās fāzes atbalstītajiem projektiem atbalsta intensitāte ir 70%. Atsevišķu tēmu projektiem, piemēram, specifiskiem veselības jomas projektiem atbalsta intensitāte var būt līdz 100%. Projektu realizēšanai ir pieejams priekšfinansējums. Bankas garantijas priekšfinansējumam netiek prasītas. Ar MVU instrumenta detalizētu aprakstu var iepazīties Interneta vietnē. Aktuālās MVU instrumenta tematikas un konkursu apraksti ir Horizonts 2020 Darba programmas 2014.-2015. gadiem sadaļā "7. Inovācijas mazos un vidējos uzņēmumos" (Horizon 2020 Work Programme 2014-2015 „7. Innovation in small and medium-sized enterprises”) no 4. līdz 9. lappusei. Kontakti tuvākai saziņai par Horizonts 2020 pieejami Studiju un zinātnes administrācijas mājaslapā. Informācijas avots: http://www.esfinanses.lv/lv/a/lapa/jaunumi/16006_atbalsts-maziem-un-videjiem-uznemumiem